

Evolutieer: het recht van de sterkste [p.5]

Gereformeerde Gemeente Rotterdam-Centrum

14/09/2017
jaargang 95

nr **50**

Op 15 januari 1844 wordt er in Rotterdam een Kruisgemeente geïnstitueerd, die bijeenkomt in de woning van Cornelis van den Oever aan de Raampoortlaan. In hetzelfde jaar verrijst er naast diens woning een nieuw kerkgebouw. Nadat de gemeente in 1863 in tweeën is gescheurd, kerkt men onder meer enkele jaren in de gehoorzaal van een letterkundig genootschap aan de Scheep-

makershaven. Van 1870 tot 1901 komt de gemeente bijeen in de 'Noorderkerk' aan het Weenaplein, waarna men naar de Boezem-singel verhuist. In de toekomst wordt de 'Boezemsingelkerk' mogelijk overgedragen aan de Theologische School, die plannen heeft om het geheel te vervangen door nieuwbouw. De gemeente is vacant. Het aantal leden en doopleden bedraagt 105.

Gods boodschap aan Eli

De jonge Samuël dient de Heere al heel vroeg in zijn leven. Hij wordt door zijn ouders naar Silo en de tabernakel gebracht. En daar groeit hij op in de dienst van de Heere; de Heere is met hem.

En er kwam een man Gods tot Eli, en zeide tot hem: Zo zegt de HEERE.

1 Samuël 2:27a

Eli is daar ook werkzaam, met zijn beide zonen Hofni en Pinehas. Deze beide zonen zondigen erg. Zij gehoorzamen de Heere niet. En zij leven in overspel met de vrouwen die bij de tabernakel komen. De Heere kan dit niet langer aanzien. Hij moet nu gaan straffen. En om dit aan Eli te vertellen, stuurt de Heere een boodschapper aan Eli. Er komt een man Góds tot Eli, zegt de tekst.

De man van God

Het feit dat er in déze tijd en in zúlke omstandigheden een man van God gezonden wordt, is een groot wonder. De HEERE gedenkt aan Zijn verbond en stuurt daarom een dienaar. Van deze man van God weten we verder eigenlijk helemaal niets. En dat is op zichzelf al een les apart. Zijn naam, leeftijd, sprekersgaven, achtergrond, ligging, het doet er wezenlijk genomen allemaal niet toe. Het gaat om de bóódschap die ook hier gebracht wordt in naam van de hemelse Zender en zo is het

nog! Zo zegt de HEERE. En dan valt alles van mensen weg. Laten we het zo blijven zien.

Het oordeel van God

De Heere zegt via deze verder onbekende man van God dat de familie van Eli uit genade uitgekozen werd om Hem te dienen. Maar hij moet de pijnlijke boodschap brengen: jullie verachten de offers, jullie verachten de instellingen waarin Mijn volk het leven en de zaligheid vindt. Eli stelt zijn zonen helaas boven de Heere. De Heere vraagt in Zijn dienst heel het hart in een volkomen overgave en toewijding aan Hem en Zijn dienst. En dan geldt ook vandaag: 'Die vader of moeder liefheeft boven Mij, is Mijns niet waardig; en die zoon of dochter liefheeft boven Mij, is Mijns niet waardig. En die zijn kruis niet op zich neemt en Mij navolgt, is Mijns niet waardig.'

De man van God gaat verder. Hij vertelt Eli dat de Heere zal gaan straffen en oordelen. De krácht in de familie zal worden weggenomen wanneer de mannen niet oud zullen worden. Eli is voor zijn beide zonen veel te mild geweest. 'Die Mij eren, zal Ik eren, maar die Mij versmaden, zullen licht geacht worden'. En zo is het allemaal gebeurd ook. Het oordeel komt. En wordt over een langere tijd in fasen uitgevoerd. Zien we wel dat uitstel van het oordeel bij de Heere geen afstel is? Er is een gedenkboek voor Gods aangezicht en dat gaat een keer open! Wat is het een zegen en een genade, wanneer wij in ons leven ook zo een bericht krijgen. Wanneer het oordeel van de Heere over ons leven ons werkelijk raken gaat. En we gaan geloven met ons hart dat wij niets meer hebben om onze schuld te betalen. Dan leren we de vraag stellen waar al Gods kinderen mee te maken krijgen: 'Aangezien wij dan naar het rechtvaardig oordeel Gods tijdelijke en eeuwige straf verdiend hebben, is er enig middel, waardoor wij deze straf zouden kunnen ontgaan en wederom tot genade komen?'

ds. R.A.M. Visser,
Apeldoorn

In dit nummer

4 Hellenbroek:
de man van 'ons
catechisatieboekje' [1]

8 Typisch
evangelisch [2]

20 Catechisatie in een
andere gemeente

- 2** Gods boodschap aan Eli
- 3** Onderwijs van vader Smytegelt [36]
- 5** Commentaar:
Evolutieleer: het recht van de sterkste
- 6** Pelgrims en wandelaars
- 7** Dat wil zeggen
- 9** Een visser achter het net
- 10** Jeugdrubriek
- 11** Boekennieuws
- 12** Kerknieuws
- 13** Berichten
- 14** Kerkdiensten

Onderwijs van vader Smytegelt [36]

De genade van God

Deze man van God zegt Eli dus het oordeel aan. En er wordt ook een teken bij gegeven: zijn beide zonen Hofni en Pinehas zullen op één dag sterven. De priesterfamilie van Eli zal terzijde worden geschoven. En de Heere zal voor Zich een getrouwe priester verwekken. En het zal ook allemaal in de geschiedenis zo gebeuren. Er is echter nog meer. De Heere zegt in vers 35: 'Ik zal! Dat is de HEERE, als de God van het Verbond. Hij doet de belofte, Hij verbindt Zich ertoe om dé getrouwe Hoepriester Christus Jezus te geven. Hij zal namelijk elke priesterfamilie hier op aarde overbodig maken. Hij is Priester geworden omdat het zo allemaal afgesproken was, nog voordat de wereld geschapen was, in de stilte van de nooit begonnen eeuwigheid. En het gebeurt allemaal precies zo, wanneer Hij Zich daarna in de tijd in een volkomen overgave en toewijding helemaal gééft aan de opdracht die Hij op Zich genomen had.

Moeten we onszelf zo aanklagen in de dienst van de Heere? Hij alleen heeft volmaakt gediend! Hebben we het vanbinnen geleerd: Ik heb door mijn zonden God zo beledigd, ik heb God door mijn zonden op Zijn hart getrapt en in Zijn ziel gekrenkt? Dan wijst vers 35 ons op de volkomen Zaligmaker voor een volkomen zondaar. Voor zulke mensen wordt Christus in alles zo dierbaar! Deze Christus heeft in de diepste zin van het woord een bestendig, vast huis gebouwd. Het Godsgebouw, dat naar Zijn gemaakt bestek in eeuwigheid verrijzen zal.

Vanuit dit huis wordt ons ook nu weer toegeroepen: 'Waarom weegt gijlieden geld uit voor hetgeen dat geen brood is, en uw arbeid voor hetgeen dat niet verzadigen kan? Hoort aandachtiglijk naar Mij en eet het goede, en laat uw ziel in vettigheid zich verlustigen'.

Wat is ons antwoord? Zó moet het zijn of worden in ons leven: Zie, hier zijn wij. Wij komen tot U. Want Gij zijt de HEERE onze God.

Van de vergeving der zonden

Vr. Maar hoe zullen zulke mensen het maken, die nog geen deel aan het pardon hebben, als zij eens denken aan Gods alwetendheid?

Antw. 'Daar denk ik niet aan', zeggen ze. 'Ik denk maar aan de beminlijke eigenschappen Gods, dat Hij is genadig en barmhartig.'

'Ja maar', zegt God, 'Ik ben niet genadig buiten Mijn Zoon.'

Zo een mag niet denken aan de hemel, of hij moet denken:

'Daar ben ik buitengesloten'. Hij mag niet denken aan de hel, of hij moet denken: 'Die poort is voor mij open.'

Hebt ge wat aards goed, het is als een cliënt die berecht moet worden en die voor het laatst nog wat krijgt wat hem lust. 'Maar, weet dit', zegt God: 'Vervloekt zult gij zijn in uw ingaan, en vervloekt zult gij zijn in uw uitgaan' (Deut. 28:19).

Legt het op uw hart, gij die nog geen deel hebt aan het pardon, wat het te zeggen zal wezen, dat gij, indien gij zo blijft, zeker in de hel zult komen. Gij kunt eens denken hoe zij het daar uitschreeuwen, dat zij hier de tijd niet wel gebruikt hebben en hoe zij zich daar beklagen over hun hardnekkigheid en dat zij de genade zo misbruikt hebben. Misschien zijn er al bekenden en vrienden van u in de hel, die u toeroepen: 'Doe u zelve geen kwaad. Omdat ik zelf zo geweest ben, gelijk gij nu zijt, lig ik hier op deze plaats!' Als dat op het hart drukt, wie zou niet uitbarsten in tranen en zeggen: 'Geef mij dat pardon, Heere'.

Ei, zondaar, hoe kunt gij nog zo blijde zijn, gij, die daar geen deel aan hebt? Zij stellen hun eer in hun schande. Gij lacht, daar gij eens eeuwig zult moeten wenen, en die lekkere beet, waar gij nu zo naar opspringt, de zonde, zal u zulke bittere nasmaak geven. Gij zult eens moeten zeggen tot het lachen: 'Gij zijt onzinnig', en tot de vreugde: 'Wat maakt deze?' Het zal op het laatste wezen als een adder. Zo gij het Woord van God gelooft, hoe kunt gij zo gerust zijn? Gij zijt al veel geruster dan een kind van God. Gij denkt dat het maar beuzeltaal is en dat wij het verzwaren, maar wij hebben de helft u nog niet aangezegd.

(wordt vervolgd)

ds. B. Smytegelt
Uit: "Maandagse
Catechisatiën"

Hellenbroek: de man van 'ons catechisatieboekje' [1]

ds. W.A. Zondag
Woerden

Generaties jongeren zijn opgegroeid met het vertrouwde catechisatieboekje van Hellenbroek. Veel jonge mensen zijn onderwezen aan de hand van zijn "Voorbeeld der Goddelijke Waarheden".

Hellenbroek leefde van 1658 tot 1731. Het was de tijd van de gouden eeuw, maar ook het begin van de neergang van onze Republiek.

Vanwege de belangrijke plaats die dit boekje - nu in een fraaie nieuwe jas met opdrachten en illustraties - in het geheel van onze gemeenten heeft, is het goed eens in een aantal afleveringen stil te staan bij de vraag wie ds. Hellenbroek was. Het spreekt voor zich dat ik slechts enkele aspecten uit zijn leven en werk kan aanstippen. Een aanrader voor een ieder die meer over hem wil lezen, is de biografie "Abraham Hellenbroek, Evangeliedienaar in een veelbewogen tijd" van dr. W. Fieret (uitg. Den Hertog).

De gouden eeuw

Ds. Hellenbroek leefde van 1658 tot 1731. Het was de tijd van de gouden eeuw, maar ook het begin van de neergang van onze Republiek. Dat gold zeker op economisch en sociaal gebied (denk aan het rampjaar 1672: 'Het volk redeloos, de regering radeloos en het land reddeloos'). In zijn jonge jaren heeft Hellenbroek gezien wat de vreselijke ziekte 'pest' aanrichtte in zijn woonplaats Amsterdam. Deze zeer besmettelijke ziekte was 'meegekomen'

met een oorlogsschip en werd door ratten verspreid. Duizenden lieten het leven. Alleen al op de dag dat zijn broertje werd geboren, waren er 900 Amsterdammers die hierdoor de laatste adem uitbliezen. Ruim een jaar lang eiste de pest levens van jong en oud. Het kan niet anders of het heeft de jonge Hellenbroek gestempeld, ziende de betrekkelijkheid van het leven. Was het daarom dat hij op 15-jarige leeftijd ter afsluiting van zijn periode op de Latijnse school een rede over de vergankelijkheid van het leven uitsprak?

Ook op godsdienstig en filosofisch gebied was er veel aan de hand. Het was de tijd van de opkomst van het rationalisme, het Cartesiaanse denken waardoor werd geschud aan oude waarheden. Wetenschappelijke vondsten van onder meer sterrenkundigen en medici leidden tot twijfels op nagenoeg alle terreinen van de wetenschap. Met deze denkbeelden kwam ook de jonge Hellenbroek in aanraking tijdens de studie aan de Illustre School te Amsterdam. Gods voorzienigheid bewaarde hem ervoor een verkeerde richting op te gaan.

Vonkje van bekwaamheid

Uiteindelijk gaat hij toch theologie studeren en volgt hij in Leiden onder meer colleges van de rechtzinnige prof. Fredericus Spanheim die zich zeer kritisch opstelde tegenover het Cartesiaanse denken. Later spreekt hij over de stimulans van zijn leermeesters om de ingeslagen weg niet te verlaten en getrouw te blijven aan Gods stem die hij had gehoord. Aan de voeten van deze 'Gamáliëls die huns gelijken in de wereld nauwelijks hebben' begon in hem 'ik weet niet wat voor een vonkje van bekwaamheid (onder des Heeren zegen) te rijzen, dat mijn meesters in mij, hoewel onverdiend prijsende, mij daardoor voortstuwden, om mijn begonnen perk niet te verlaten' (Keurstoffen deel 3, 2010, blz. 2044).

Hellenbroek kende zijn tijd, de tijdgeest. En dat stempelde ook zijn preken. Dr. Fieret zegt hierover in een interview (RD 16 december 2009): 'Wat me daarbij steeds weer opvalt, is dat Hellenbroek er in zijn preken blijk van geeft dat hij wist wat er speelde, wist waar de fronten lagen - en ik denk dat dat een les is voor ons'. Daarin wil ik hem hartelijk bijvallen. Wij moeten de fronten van onze tijd kennen. Pas als we weten 'wie' onze vijanden zijn, kunnen we de geestelijke strijd aangaan.

Na vijf jaar theologiestudie en het afleggen van het classicale examen in 1682 wordt de jonge Hellenbroek 'met algemene goedkeuring' van de aanwezige predikanten en andere ambtsdragers bevorderd tot proponent en daarmee beroepbaar gesteld. Vijf maanden moet hij wachten op zijn eerste beroep... Het is een beroep van de gemeente te Zwammerdam, een dorpje dat tien jaar daarvoor, in het rampjaar 1672, door de Fransen - op één huis na - geheel in de as was gelegd. Het is ook de gemeente die later (1702) wordt gediend door ds. Ludovicus van der Groe, de vader van de latere ds. Theodorus van der Groe. Het is goed ons te realiseren dat het in die tijd lang kon duren voordat een beroep op een proponent of predikant kon worden uitgebracht. Het uit te brengen beroep moest namelijk eerst worden goedgekeurd (geapprobeerd) door de overheid, in dit geval de Marquis de Mompellion. Als zo'n overheidspersoon (om bepaalde redenen) niet veel haast maakte met het goedkeuren van een beroep, kon het dus al snel een half jaar of nog langer duren voordat de bevestiging kon plaatsvinden. Proponent Hellenbroek mocht het beroep naar Zwammerdam aannemen.

(wordt vervolgd)

Evolutieleer: het recht van de sterkste

ds. G. Clements
Gouda,

De laatste weken is het onderwerp evolutie prominent aanwezig op de voorpagina van christelijke kranten, mede vanwege een publicatie van dr. M.J. Paul. Het boek is van belang voor jonge mensen die in hun studie met dit onderwerp in aanraking komen. Zelf werd ik in de afgelopen maand op een aangrijpende manier geconfronteerd met de evolutieleer, namelijk in Villa Wannsee, op doorreis naar Wittenberg.

Villa Wannsee was op 20 januari 1942 de vergaderplaats van 15 hoge Nazileiders. Zij kwamen bijeen voor de definitieve oplossing (*Endlösung*) van het Jodenvraagstuk. Na een korte vergadering van anderhalf uur had men zijn plannen klaar. In totaal moesten 11 miljoen joden uit heel Europa uitgeroeid worden. In een vergaderdocument waren de joden per land precies geteld; achter *Niederlande* stond een getal van 160.800 joden.

Darwinisme

Wanneer je in Villa Wannsee rondloopt, rijst onmiddellijk de vraag hoe dit alles heeft kunnen gebeuren. Het wordt door de permanente tentoonstelling in Villa Wannsee nauwkeurig uit de doeken gedaan. Een belangrijke aanjager voor het vreselijke drama blijkt de evolutieleer van Darwin te zijn. Deze leer was naar Duitsland komen overwaaien via een zekere Ernst Haeckel (1834-1919) en zat diep in de hoofden van de Nazi's. Haeckel leerde dat het Arische ras superieur was en dat zwakke rassen

bestreden moesten worden. Volgens de evolutieleer bepaalt het 'recht van de sterkste' de vooruitgang van onze wereld. 'Strijd' (*Kampf*) is daarbij de drijvende kracht. Het is een heidense visie waar Hitler gretig gebruik van maakte. Hij geloofde dat je de evolutie niet zijn natuurlijke gang moest laten gaan, maar actief moest bevorderen. Hitler schreef hierover in 'Mein Kampf' tijdens zijn gevangenschap in 1925. 'Kampf' is feitelijk de meest rake samenvatting van de evolutieleer.

Nationaal-Socialisme

De evolutieleer was aanvankelijk niet alleen populair onder elitaire Duitsers maar opmerkelijk genoeg ook onder sommige Duitse joden. Aanvankelijk hadden deze joden niet eens in de gaten dat de ideeën van de evolutieleer zich spoedig tegen hen zouden keren. Ze voelden zich in de eerste plaats Duitser en pas daarna Jood. Langzaamaan drong het tot hun bewustzijn door dat de evolutietheorie werd ingezet voor de ondergang van het eigen ras.

Met grote nauwkeurigheid werd omschreven hoe het Arische (Duitse) ras eruit zag: blond zacht haar, lange schedel, smal gezicht, rechte neus, etc. Hans F.K. Günther, professor aan de universiteit van Jena, had hier verschillende studies aan gewijd. En dat was nodig ook, want veel Ariërs waren uiterlijk niet zo makkelijk te onderscheiden van de mindere rassen, met name de joden.

Steeds strenger werden de uitvoerende wetten om de joden uit de samenleving te bannen. De eerste stap was dat de Ariër niet met inferieure rassen mocht trouwen. Dan zou het Duitse bloed bederven. Deze politiek moest uitlopen op de *Endlösung*. Wat met een schijnbaar 'wetenschappelijk' argument begonnen was, eindigde in een barbaarse genocide van ongekende omvang.

Roemen in zwakheid

Uiteraard zijn alle evolutionisten geen nazi's, dat zeker niet. Maar alle nazi's waren wel evolutionist. Het laat zien hoe gevaarlijk het is een menselijke ideologie achterna te hollen. Het principe van de evolutieleer is dat de sterkste overwint. De Bijbel leert precies andersom en zegt dat de overwinning behaald wordt in de weg van het verlies. 'Maar zo wie zijn leven verliezen zal, om Mijnentwil, die zal het behouden' (Luk. 9:24). In de evolutieleer is ten diepste geen plaats voor het offer, voor het stemmeloze Lam, en voor de Man van smarten.

Heel onze moderne samenleving is opnieuw in de ban van de *Übermensch*, de sterkste, de rijkste, de machtigste. De moderne mens wil vitaal en meeslepend leven. Als het gehandicapte kind ongewenst is, mag het in de moederschoot worden weggehaald. De oudere mens kan bij toenemende broosheid ervoor kiezen een vroege dood te sterven. De evolutionist meent geen enkele verantwoording schuldig te zijn aan Zijn Maker. Maar God zal om al deze dingen ons doen komen voor het gericht, Die zegt: 'De zwakke sterkt gij niet, en het kranke heelt gij niet' (Ezech. 34:4).

Het is onze roeping om de geestelijke leegte van de evolutieleer bloot te leggen. Altijd grijpt de mens weer in zijn denksystemen naar de verboden vrucht: 'En gij zult als God wezen.' Het is een doodlopende weg. De Schrift wijst ons een uitnemender weg. 'Zo zal ik dan veel liever roemen in mijn zwakheden, opdat de kracht van Christus in mij wone (...), want als ik zwak ben, dan ben ik machtig' (2 Kor. 12:9-10).

Villa Wannsee

Pelgrims en wandelaars

Vreemdelingschap in Bijbels perspectief - 4

Het ware vreemdelingschap gaat gepaard met het uitzien naar het einde van de pelgrimsreis.

De vroege christenen vielen op door hun levenswijze. Volgens dr. J. van Oort heeft het besef vreemdeling te zijn in een van God vervreemde wereld in veel vroegchristelijke geschriften een centrale plaats.

ds J.B. Zippro,
Haren

Heel duidelijk blijkt dit uit een anonieme brief die bewaard is uit de tijd rond het jaar 150, de zogenaamde brief 'Aan Diognetes', over het leven van de christenen. Daarin lezen we het volgende: 'Zij wonen in hun eigen land, maar als bijwoners (Grieks 'par-oikoi'). Zij delen in alles mee als burgers, maar hebben alles te lijden als vreemdelingen ('xenoï'). Elk vreemd ('xene') land is hun een vaderland, en elk land is hun vreemd. Zij trouwen als ieder ander en krijgen kinderen, maar ze leggen hun nageslacht niet te vondeling. Zij delen hun tafel, maar niet hun bed. Ze zijn in het vlees, maar leven niet naar het vlees. Zij vertoeven op aarde, maar hebben hun burgerschap in de hemel.'

Ook in de opschriften in de brieven van een aantal apostolische vaders wordt naar het vreemdelingschap verwezen: Het opschrift van 1 Clemens luidt: 'De gemeente (Grieks: 'ekklesia') van God, die als bijwoner vertoeft ('par-oikousa') te Rome, aan de gemeente van God, die als bijwoner vertoeft ('par-oikousei') te Korinthe.'

De aanhef van de brief van Polycarpus aan de Filippenzen luidt: 'Polycarpus samen met de oudsten aan de gemeente van God die als bijwoner vertoeft te Filippi'.

Augustinus en Calvijn

Ook bij Augustinus is het vreemdelingschap (Latijn: 'peregrinatio') een steeds terugkerende notie. In zijn belijdenissen spreekt hij uit '...voor de oren van de mensenkinderen, die het geloven, de metgezellen van mijn vreugde, de lotgenoten van mijn sterfelijkheid, mijn medeburgers en die met mij vreemdelingen ('mecum peregrinorum') zijn, die mij voorgaan en volgen en vergezellen op de levensweg'. Verder schrijft hij erover in zijn magistrale werk "De stad Gods". Reeds in de eerste zin spreekt hij van het vreemdelingschap: 'De zeer heerlijke stad van God, die ... in dit tijdsverloop als vreemdelinge vertoeft ('peregrinantur') te midden van de goddelozen.'

De kerk van de Reformatie is een vervolgende kerk. De gereformeerde kerk is vanwege de vervolging een kerk onder het kruis. Vele gelovigen waren voortdurend op de vlucht. Men kwam samen in vluchtelingengemeenten te Antwerpen, Doornik, Londen, Frankfurt, Frankenthal en Embden. Zij hebben het vreemdelingschap aan den lijve ervaren.

Het ware vreemdelingschap gaat gepaard met het uitzien naar het einde van de pelgrimsreis. Hoe is dat in ons leven? Voelen wij ons hier thuis? Of zijn we vreemdeling in deze wereld?

Verbondsgewijs

Kent u de vraag nog: heeft God nog een bijzonder bestuur omtrent de mens? Met als antwoord: 'Ja, die regeert God verbondsgewijze'. (Zie vragenboekje 'Voorbeeld der Goddelijke Waarheden' van ds. A. Hellenbroek, hoofdstuk 8 over het verbond der werken). Over deze uitdrukking 'verbondsgewijs' willen we wat nadenken. De manier waarop God met de mens te doen wil hebben, dus de verhouding tussen God en de mens, wordt bepaald door een verbond. Had de Heere dat ook anders kunnen doen? Ja natuurlijk, maar zó heeft Hij het gewild: door middel van een verbond, dat vast en zeker is. Vervolgens weten we dat de Heere allereerst 'de mens heeft willen besturen' door een **werk**verbond. Door te werken, te gehoorzamen en te verdienen, konden we voor God eeuwig bestaan. God had de mens zo geschapen, dat hij dat kon doen (hoofdstuk 9, 1). Echter door onze diepe val en het verlies van Gods beeld zijn wij niet meer in staat om aan de eisen van dit verbond te voldoen. Hoewel van Gods kant het werkverbond als zodanig niet is vernietigd (hoofdstuk 10, 3-15). Waaruit het gevolg blijkt: dat er behalve de satan geen ongelukkiger schepsel is dan de natuurlijke mens (hoofdstuk 10, 3-16). Zo had de Heere ons kunnen laten wegzinken.

Maar dan vraagt ds. Hellenbroek: is er in de plaats van het werkverbond een ander verbond opgericht (hoofdstuk 11, 1). Met de kern van de Evangelieboodschap als antwoord: 'ja, het verbond der genade'. De Heere verbindt Zich als het ware tot wat Hij niemand verplicht is te geven: ontferming uit zuivere genade, vrije gunst die eeuwig Hem bewoog, geopenbaard in de Zoon van Zijn welbehagen. Het genadeverbond is die weg, waarlangs God door Christus het eigendom wordt van de zondaar en de zondaar het eigendom van God. Een omschrijving die u goed tot u moet laten doordringen. Verbondsgewijs handelt de Heere, ook na de val. Maar nu gaat het niet meer om werken en verdienen, maar alleen om genade, soeverein, vrijmachtig en eenzijdig. Of welke aanduidingen we er ook bij willen zetten. Van de werkende mens wordt alles afgesneden, afgebroken en afgenomen. Maar de genade in Christus Jezus blijft alleen over. Zó wordt deze genade bekend gemaakt aan ons en onze kinderen. Dat noemen we de **bediening** van het genadeverbond. De rijkdom van Gods genade wordt ons verkondigd! Zó wordt deze genade uitgewerkt in Gods verkorenen, die allen en die alleen. Dat noemen we het **wezen** van het genadeverbond. Gods verbondsgewijze handelen met ons heeft dus een bediening en een wezen. Een nuttig gebleken onderscheiding in de kerkelijke praktijk van de kerk der eeuwen.

Op dit punt gekomen, zouden we hierover veel meer willen overnemen uit 'Westminster'. Opdat wij de band met ons voorgelicht zouden gevoelen en met onze lieve (klein)kinderen hierbij getroost zouden mogen leren leven en sterven.

v. A.

Calvijn is het meest bekend om zijn werk in Geneve. Hij ervoer zijn verblijf daar zelf als een ballingschap en vreemdelingschap. In 1534 komt het tot een breuk met Rome. Na veel omzwervingen komt hij in de stad Poitiers. Even buiten de stad (in Saint Benoit-la Foret) heeft hij in een grot voor het eerst geprekeerd en bedient hij in het dorpje Crotelles het Avondmaal (voor het eerst zonder priester!). In die grot heeft Calvijn het vreemdelingschap aan den lijve ervaren.

Hij zocht en vond asiel in het buitenland. Ook uit Geneve werd hij (tijdelijk) verbannen. Calvijn riep ook anderen voortdurend op om Frankrijk te verlaten. De ware dienst en het zuivere Evangelie waren volgens hem uit Frankrijk verdwenen. Hij zag daarin een gehoorzaamheid aan het woord van God tot Abraham gesproken: 'Ga gij uit uw land en uit uw maagschap' (Gen. 12:1).

Ook in zijn Institutie schrijft Calvijn over het vreemdelingschap. Er is een hoofdstuk met het opschrift: 'Meditatio Futurae Vitae' ('Overdenking van het toekomstige leven'). De eerste zin is veelzeggend: 'En door welke verdrukking wij ook gedrukt worden, altijd moeten wij zien op dit doel, dat wij ons gewennen tot de verachting van het tegenwoordig leven en daardoor opgewekt worden tot de overdenking van het toekomstige. Want aangezien God zeer wel weet, hoe wij van nature geneigd zijn tot een beestachtige liefde tot deze wereld...'

Het einde van de reis

Het ware vreemdelingschap gaat gepaard met het uitzien naar het einde van de pelgrimsreis. Hoe is dat in ons leven? Voelen wij ons hier thuis? Of zijn we vreemdeling in deze wereld? Of misschien wel vreemdeling in eigen familie, in eigen kring? Hoe langer we op de smalle weg verkeren, hoe meer het vreemdelingschap in deze wereld wordt ingeleefd.

Nog eenmaal Calvijn: 'Laten we echter dit voor vastgesteld houden dat niemand vorderingen maakt in de school van Christus als hij niet met blijdschap uitziet naar de dag van zijn dood en die van de opstanding (Institutie, Boek III, IX, 5).

Gods kinderen zijn hier op aarde vreemdelingen. Zij voelen zich ten diepste hier niet thuis. Maar als zij sterven, mogen zij naar huis. Is dat ook ons uitzien?

Daar is de vreemdelingschap vergeten en wij, wij zijn in 't vaderland.

Uit de Confessie van Westminster

Hoofdstuk 7 Gods verbond met de mens

I. De afstand tussen God en het schepsel is zo groot dat, hoewel redelijke schepselen aan Hem als hun Schepper gehoorzaamheid verschuldigd zijn, ze nooit van Hem als hun zegen en hun loon zouden kunnen genieten, tenzij God Zich vrijwillig naar hen neerboog. Hij heeft dit in Zijn welbehagen tot uiting gebracht door middel van een verbond.¹

1.1 Sam. 2:25; Job 9:32-33; Job 22:2-3; Job 35:7-8; Ps. 100:2-3; Ps. 113:5-6; Jes. 40:13-17; Luk. 17:10; Hand. 17:24-25.

II. Het eerste verbond dat met de mens werd gemaakt, was een werkverbond.¹ Daarin werd aan Adam en in hem aan zijn nageslacht het leven beloofd², op voorwaarde dat ieder persoonlijk volmaakt gehoorzaam zou zijn.³

1. Gal. 3:12 • 2. Rom. 5:12-19; Rom. 10:5 • 3. Gen. 2:17; Gal. 3:10.

DE GROTE CATECHISMUS VAN WESTMINSTER

Overgenomen uit 'Gewogen Woorden', Thera Tanis-Baars/prof.dr. A. Baars, de Banier Uitgeverij

Typisch evangelisch [2]

De geconstateerde verschuivingen in de evangelische wereld vinden we weerspiegeld in de gang van zaken bij de Evangelische Omroep. Ook daar is meer ruimte gekomen voor de evolutietheorie en voor homoseksuele relaties. De EO-jongerendag, in 1975 begonnen onder het motto 'Jongeren slaan de Bijbel open', draagt steeds meer het karakter van een popfestival.

C.S.L. Janse,
Apeldoorn

In theologisch opzicht vindt men bij de EO meer en meer aansluiting bij de oecumenische hoofdstroom in de protestantse kerken en is er sprake van toenadering tot Rome. Het Evangelie wordt soms gepresenteerd op een manier - denk aan "The Passion" - die door ons veeleer als blasfemisch wordt ervaren.

Vermenging

Overigens wordt er in de bundel "Typisch evangelisch" door Katie Vlaardingerbroek kritiek geleverd op de vermenging van popcultuur en Evangelie, waarbij seculiere technieken (muziek, beelden, sfeerlicht) steeds belangrijker worden. Die moeten in feite de godservaring oproepen. Maar de vorm bepaalt wel de inhoud! Gelukkig dat dergelijke kritische geluiden er ook nog zijn! In het algemeen geldt dat er in evangelische kring weinig besef is van de heiligheid van God en van Zijn Woord. Op het Flevofestival, zo lezen we in "Typisch evangelisch", had iemand twee dingen geleerd. Hij had 'zijn hart aan de Heer gegeven en had geleerd hoe je goed moet zoenen'. Bij Youth for Christ gaat de Bijbel open, er wordt gelezen, nagedacht en gelachen.

Zondebesef

Van fundamentele betekenis is het wegzakken van het zondebesef in de evangelische wereld. Begrippen als zonde en schuld komen in de bundel niet of nauwelijks meer aan de orde.

Henk Bakker, verbonden aan de VU en de Christelijke Hogeschool Ede, signaleert dat de evangelische beweging een halve eeuw geleden vooral een bekeringsbeweging en een protestbeweging was. Zondaren moesten gered worden. 'Evangelischen gaan de wereld wel in, maar zonder zich aan te passen'. Dat is nu anders geworden. 'Om de wereld te bereiken wordt veel meer de zorgkant van het Evangelie getoond dan de kritische kant. Zorg en comfort worden aangeboden. Geloven maakt het leven voller en aangenamer, ook als dingen tegenzitten, want dan kun je altijd nog op God terugvalen. Christenen kunnen dan ook gelukkiger mensen zijn dan niet-Christenen', aldus Bakker.

Ook andere auteurs wijzen erop dat 'het zielenheil, lange tijd binnen de breedte van de evangelische stromen een belangrijke theologische en missiologische pijler, wordt vervangen door zielenvreugd. God kan je gelukkig maken, op je levensbestemming brengen en in moeilijke tijden voor je zorgen'.

Dat zijn heel fundamentele verschuivingen. Verschuivingen die je ook elders in de kerkelijke wereld en ook in de brede gereformeerde gezindte aantreft. De boodschap uit de aanhef van het doopformulier, 'dat wij met onze kinderen in zonden ontvangen en geboren en daarom kinderen des toorns zijn, zodat wij in het rijk van God niet komen kunnen, tenzij wij van nieuws geboren worden', werd vroeger - laten we zeggen in de tijd van Johannes de Heer, maar ook nog wel daarna - in evangelische kring zonder meer onderschreven en uitgedragen. Het probleem was toen dat men op basis van de algemene verzoening tevreden was met een oppervlakkige en lichtvaardige bekering. Nu is het veeleer zo dat men zijn uitgangspunt neemt in Gods liefde. Ieder mens mag weten en moet weten dat hij door God geliefd is. Men wil de liefde van Jezus uitstralen in deze wereld. De donkere boodschap van zonde en schuld en van Gods toorn over de zonde past daar niet zo goed bij. Die maakt de evangelieboodschap voor ongelovigen onaantrekkelijk.

Jezusmoslims

Evangelischen kenmerken zich door een sterke missionaire drang. Dat betreft zowel het eigen land als ver weg. Talloze evangelisatie- en zendingsactiviteiten werden en worden door hen ontplooid. Daarin zijn zij ons tot voorbeeld, afgezien van hun boodschap. Maar ook hier zie je helaas een verder afdwalen. De oproep om Jezus aan te nemen, stelt steeds minder voor. Volgens een aantal evangelischen kun je ook Jezus volgen en tegelijkertijd moslim blijven. Je hoeft niet meer gedoopt te worden en tot de kerk toe te treden. Men spreekt wel van Jezusmoslims of Messias-belijdende moslims. In het boek wordt dat niet zonder reden 'misschien wel de opmerkelijkste verschuiving in evangelische zending in de afgelopen decennia' genoemd.

Gezien de sterke evangelische invloeden in de gereformeerde gezindte is het van belang om op de hoogte te blijven van al deze ontwikkelingen. Onze afwijzende houding is bepaald niet zonder grond. Maar 'die meent te staan, zie toe dat hij niet valle' (1 Kor. 10:12).

(slot)

N.a.v. 'Typisch evangelisch, een stroming in perspectief'; Laura Dijkhuizen en Henk Bakker, uitg. Ark Media, Amsterdam, 2017; 295 blz.; € 27,95.

'Nee, mijn agenda is al vol,' zegt een emeritus-predikant. 'U belt te laat,' zegt een ander.

Een visser achter het net

Zorgen van een preekregelaar

Een preekbeurten-regelaar

We zien ze daar zitten, de kinderen in de kerk. De psalm die gezongen wordt, hebben ze al geleerd op school. Met van die blijde gezichtjes zingen ze uit volle borst mee.

Wat kan me dat ontroeren vanuit de ouderlingenbank, met de stille verzuchting of de Heere in hun jonge harten zou willen werken en ze inwinnen voor Zijn zoete liefdedienst. Maar er trekt ook een pijnlijke smart door het hart; er is een zorg die me neerdrukt. Onze gemeente is namelijk vacant en als het niet verandert, zullen deze kinderen meer dan 42 zondagen onder de leesdienst zitten... Maandenlang geen levende bediening. Wat een nood. Hoe moet het toch?

Wat is er aan de hand? Daarover willen we u iets vertellen. We geven u een inkijkje in een werk waarover niet zoveel naar buiten komt. Een moeilijk werk, soms zo moedbenemend. Maar ook een werk waarin de Heere betoont een verrassend God te zijn. Het werk van het regelen van de preekbeurten; de taak van één van de kerkenraadsleden. Van hem wordt verwacht dat hij de predikanten en studenten belt om te vragen een zondag in de gemeente voor te gaan, om een derde beurt of weekbeurt te vervullen.

Kandidaten

Dit jaar leek het niet goed te gaan. Moedeloos zit de ouderling achter zijn bureau. Wat had hij uitgezien of een van de kandidaten een beroep zou aannemen. Een gefundeerde hoop had hij niet, nee, dat niet. De leesdiensten waren soms goed, dat is waar. Toch dat uitzien. Leesdienst is niet de 'gewone' gang. De Heere zegt toch: 'Prédikt het Evangelie? En dan die kleine kinderen, de jeugd van de gemeente. Wat weegt dat op zijn hart. De lijst met preekbeurten is bijna leeg. Al in mei werd er gebeld door een enkele predikant. Of hij volgend jaar een zondag kan komen. 'U belt vroeg', zo antwoordt de preekregelaar. 'Ja, er wordt al volop gebeld', zo is het antwoord. 'U doet er goed aan om maar te beginnen, want anders vrees ik dat u te laat bent'. Nu al beginnen? Dat stoot hem tegen de borst. Jaren geleden begonnen we in augustus. Toen verschoof het naar eind juli, steeds verder naar voren. Kort geleden werd het gewoon om direct nadat de kandidaten een plek gevonden hadden te gaan bellen. Dus toch maar wachten, of

ook maar gaan bellen? Het gaat toch om de gemeente? Met tegenzin neemt hij de telefoon en begint. 'Nee, mijn agenda is al vol,' zegt een emeritus-predikant. 'U belt te laat,' zegt een ander. Na verschillende pogingen stopt hij ermee. Een enkele zondag is ingevuld. De lijst blijft verder leeg; hij vist achter het net. Maandenlang geen predikant. Maar wie weet mag straks een kandidaat de weg naar onze gemeente gewezen krijgen.

Ontmoedigd

De kandidaat heeft het beroep aangenomen naar... Verslagen zit de preekregelaar op zijn zolderkamertje. Opstandig, helemaal ontmoedigd. Boos op de predikanten. Moet dat nu echt zo? Steeds vroeger en vroeger bellen? Waarom hebben sommige vacante gemeenten vrijwel alle zondagen een- of zelfs tweemaal een predikant of student en wij niets? Onze gemeente is afgelegen, dat is zo. Zonder een nacht logeren gaat het niet. Maar hebben wij dan geen ziel? Boos op, ja, op Wie eigenlijk? Eén van de kinderen wijst hem op Ezechiël 34 en hij leest het moedeloos, zonder verwachting. Totdat hij bij deze woorden komt: 'Zie, Ik, ja, Ik zal naar Mijn schapen vragen en zal ze opzoeken'. Nu spreekt de Heere Zelf en zijn hart springt op. Hij stamelt, beschaamt: 'Dan is het goed, Heere'. Ja, nu is het goed wat de Heere doet. Als een rechteloze visser achter het net begint hij weer te bellen en mag hij van de meevallers leven. Toch nog 22 zondagen een of twee keer een predikant. Niet verdiend, maar toch gekregen, zo ervaart hij het. En als de Heere iets geeft aan een alles verbeurd hebbend mens, dan is het veel!

Ik zie de kinderen en de gemeente weer voor me. De Heere weet er toch vanaf. Maar één zaak blijft tegen de borst stuiten: moet ik echt steeds vroeger gaan bellen?

Regen

L. van der Ham, Krimpen aan den IJssel

Het kan in ons land van tijd tot tijd flink regenen. He-las wordt er dan weleens gemopperd over het feit dat het weer regent. Maar als je een bedrijf hebt in de agrarische sector, dan is regen iets wat van cruciaal belang is. Zonder regen kan er immers niets groeien. Wat is regen dan belangrijk.

Op meerdere plaatsen in de Bijbel kun je over regen lezen. Ik denk dat je zelf de voorbeelden wel kunt verzinnen. Wat heeft het bij de zondvloed geregend. In het hoofdstuk over de zondvloed wordt zelfs gesproken dat de 'sluizen des hemels' werden geopend (Gen. 7:11). Zeer grote hoeveelheden die tegelijk naar

beneden kwamen. Niet voor te stellen. Daar was de regen een straf van God.

Soms is er sprake van milde regen, die heel vruchtbaar was. De Bijbel spreekt ook over een vroege en een late regen. In Deuteronomium 11:13 kunnen we lezen dat de regen een zegen was als het volk van Israël gehoorzaam was aan de geboden van de Heere. Lees het maar na.

In Jesaja 55 vergelijkt de profeet de regen met de werking van het Woord van God. Zoals de regen van de hemel naar beneden komt, de aarde indringt en alles vochtig maakt met als gevolg dat alles op het land gaat groeien, zo is het ook met Gods Woord.

Gods Woord werkt iets uit. Het Woord dat de Heere spreekt is niet tevergeefs. Het zal doen wat de Heere wil. Het zal

verloren zondaren tot bekering brengen. Er zullen jongeren en ouderen zijn voor wie het Woord tot eeuwige zegen zal zijn. Van ds. Smytegelt is een uitdrukking bekend: 'Wil je nat worden, moet je in de regen lopen'. Hij bedoelde: wil je tot God bekeerd worden, dan moet je met het Woord van God bezig zijn, je onder Zijn Woord stellen. Met het gebed om Zijn zegen.

*een trouwe
dienstknecht van God*

vervolgverhaal

36

MAARTEN LUTHER

H. van Dam

Die avond brengt Luther door met het opschrijven van zijn antwoord. Maar dat niet alleen, hij bidt ook vurig tot de Heere.

Luther weet dat zijn antwoord grote gevolgen kan hebben. Als hij niet herroept, zullen er dus twee groepen van mensen zijn. Zal er dan oorlog komen? Zal er vervolging komen? Want de keizer wil dat er één godsdienst zal zijn in zijn rijk. Alleen de Roomse godsdienst. Ook komt zijn grootste vijand op hem af. Dat is de duivel. Die fluistert in zijn hart:

'Denk je nu echt dat jij alleen maar gelijk hebt en al die andere geleerde Roomse mannen niet? Je moet maar gauw herroepen, dan komt er weer rust in de kerk en in het land.'

Omdat Luther hardop bad, heeft een van zijn vrienden in de kamer naast hem het gehoord. Hij hoorde hem smeken: 'O God, mijn God! Sta mij bij tegen alle wijsheid van de wereld. O almachtige en eeuwige God, ik ben zo zwak en de satan is zo machtig. Ik kan het niet. De zaak is toch de Uwe en niet de mijne. Ik verlaat mij niet op de mensen. Ik stel mijn betrouwen alleen op U. O God, Gij hebt mij tot deze zaak uitgekozen,

sta mij bij in de Naam van Uw Zoon Jezus Christus. Hij is mijn Schild, mijn Beschermmer, mijn Burcht...'

Zo blijft hij lang roepen tot Zijn Koning. En de Heere verhoort het gebed van Zijn kind en knecht, die zich zo klein en machteloos voelt.

Luther krijgt rust en vrede van de hemel in zijn hart. Nu kan hij de strijd aan. Het is waar wat we in het Lutherlied zingen:

*Een vaste Burcht is onze God,
Een toevlucht voor de Zijnen!
Al drukt het leed, al dreigt het lot,
Hij doet Zijn hulp verschijnen!*

Boekennieuws

"Christus volgen, met vallen en opstaan", Steven Middelkoop; uitg. De Banier, Apeldoorn; 111 pag.; € 9,95.

Christus volgen, met vallen en opstaan

Geïnspireerd door zijn ontmoetingen met christenen in India en gestimuleerd door persoonlijke ervaringen, schreef Steven Middelkoop een toegankelijk boekje over het volgen van de Heere in de praktijk van elke dag. Hij legt de vinger bij het halfslachtige en comfortabele van veel westerse christenen. Geboeid door alles wat de wereld biedt, of juist teleurgesteld door tegenslagen, laten velen het er immers helaas bij zitten. Middelkoop dringt erop aan de dingen radicaal anders - vanuit Gods perspectief - te zien. Hij benadrukt terecht dat dit geen vrucht is van eigen akker, maar enkel genade, gewerkt door de Heilige Geest.

Christus leed en stierf in de weg van het tarwegraan. En in die weg gaan Zijn kinderen Hem volgen. Met veel voorbeelden werkt Middelkoop dit thema verder uit. Hij laat zien dat Christus volgen een stervend leven is. Zo'n leven is lang niet altijd zo teer en geestelijk: 'We verblijven op aarde als asielzoekers in een tijdelijk tentenkamp, om straks in heerlijkheid thuis te komen'. Dat geeft vervreemding van deze wereld en misschien is dat wel juist wat we nodig hebben. We genieten teveel van dit aardse leven. Maar 'een christen kan principieel niet leven voor zichzelf'.

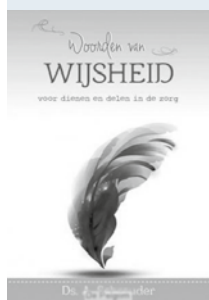
Leven in navolging van de Heere - na ontvangen genade - is vanwege de overblijvende zonde een weg van vallen en opstaan. Middelkoop geeft enkele handreikingen. Hij vraagt aandacht voor een Bijbels Godsbeeld, het lezen van de Bijbel, het persoonlijk

gebed, je hart delen met ervaren kinderen van God.

Met name dat laatste vond ik aansprekend. Een ontmoeting van hart tot hart is meer dan meningen uitwisselen over een preek of een boek. Hij adviseert jongvolwassenen te zoeken naar stabiele christenen. Gewone, oprechte en gewortelde kerkmensen die leven van genade. 'Stel je als jonge christen bescheiden en voorzichtig op. Verdiep je in het Woord, wortel in de belijdenis en bouw contacten op met oudere kinderen van de Heere'.

Het boekje eindigt wat abrupt. Dat vind ik overigens wel typerend voor dit boekje. De vele voorbeelden en uitstapjes zijn aansprekend, maar verhelderen het betoog niet altijd. Dat neemt mijn waardering voor de boodschap niet weg. Die zit vol doordenkers. Zoals de laatste zin: 'Wanneer de Landman snoeit, is Hij nabij'.

L.A. Kroon, Woerden

"Woorden van Wijsheid", ds. A. Schreuder; uitg. De Banier, Apeldoorn; 109 pag.; € 9,95.

Woorden van Wijsheid, voor dienen en delen in de zorg

Dat degenen die zorg verlenen ook zelf van tijd tot tijd zorg en aandacht behoeven, is een gegeven dat ds. A. Schreuder heeft willen onderstrepen met zijn boekje in de serie "Woorden van Wijsheid". Met als ondertitel 'voor dienen en delen in de zorg'. De vraag op de achterzijde van de omslag is niet onbetekenend: 'Met hart en hand inhoud geven aan de christelijke identiteit van een organisatie... Hoe doe je dat?'

Ten diepste vraagt dat de navolging van de Heere Jezus Christus, Die dit niet alleen met Zijn Evangeliewoorden heeft willen verkondigen, maar ook door Zijn daden heeft willen bekrachtigen. Woorden van wijsheid, liefde en ontferming, in barmhartigheid gericht tot ellendigen en nooddriftigen. En vanuit deze woorden is in dit

boekje meditatief geput om te onderwijzen en te bemoedigen. Als zodanig prijst het zichzelf meer dan aan!

Deze uitgave is niet alleen bestemd en geschikt voor de hulpverlener, maar ook voor de hulpbehoevende. Om in een stil moment te overdenken wat de Heiland hier in Zijn woorden aanreikt. De Heere verlene er genadig Zijn zegen over.

ds. J.J. Tanis, Boskoop

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

Te Barneveld-Zuid,
ds. J. van Laar te Rijssen-West;
Te Nijkerk,
ds. J.M.D. de Heer te Middelburg-Centrum;
Te Picture Butte (Alberta, Canada),
ds. A.H. Verhoef
te St. Catharines (Ontario, Canada).

Bedankt:

Voor Sheboygan (Wisconsin, VS),
ds. A.H. Verhoef
te St. Catharines (Ontario, Canada).

AANGEPASTE KERKDIENTST TE MIDDELBURG

Op zaterdag 30 september wordt er een aangepaste kerkdienst gehouden in de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Middelburg-C. Ds. C. Sonneveld hoopt te spreken over: de gelijkenis van het verloren schaap, n.a.v. Lukas 15:1-10. De dienst begint om 14.30 uur. Iedereen is hartelijk welkom.

AFSCHEID DS. C.J. MEEUSE VAN GOES

Op woensdag 27 september wordt in de Sionkerk te Goes een bijzondere kerkdienst gehouden, waarin onze predikant, ds. C.J. Meeuse, na 11 jaar als herder en leraar aan onze gemeente verbonden te zijn geweest, afscheid hoopt te nemen in verband met zijn emeritaat. U wordt van harte uitgenodigd om deze dienst, die om 19.00 uur begint, bij te wonen.

M.i.v. 21 september is het nieuwe adres van ds. Meeuse: Gerstakker 18, 4341 ME Arнемuiden, tel. (0118) 745065.

CATECHISATIE VOOR STUDENTEN IN GRONINGEN

Studeren in Groningen! Net als vorig jaar geef ik catechisaties aan studenten op woensdagavonden in de kerk van de Gereformeerde Gemeente, Landsteinerlaan 2. Je bent van harte welkom. Maak er tijd voor en vergeet niet de kerkenraad van je thuisgemeente te informeren.

We beginnen op 27 september en wel om 19.00 uur. Hartelijk welkom en tot ziens op de catechisatie.

ds. J.B. Zippro

VERSLAG VERGADERING CLASSIS DORDRECHT 28 AUGUSTUS 2017

Ds. M.T. Al-Chalabi opent als predikant van de roepende kerk Brakel de vergadering op de gebruikelijke wijze.

Als te memoreren feiten worden o.a. genoemd:

Eindhoven: Ouderling J.P. van den Brink mocht op 16 april 2017 herdenken dat hij 25 jaar geleden in het ambt van ouderling werd bevestigd.

Meeuwen: Op 28 januari 2017 was ouderling J. Evertse 40 jaar in het ambt. Drie jaar was hij diaken en tot op heden ouderling. Tevens is hij 38 jaar scriba.

Veen: A. Waaijenberg mocht in juli 2017 herdenken dat hij 40 jaar ambtsdrager is in de gemeente Veen, van 1977 tot 1979 als diaken en van 1979 tot heden als ouderling.

Ds. E. Bakker mocht op 28 februari 2017 herdenken dat hij 12 ½ jaar predikant was. Werkendam: Op 2 april 2017 mocht ouderling H.M. Lobbezoo herdenken dat hij 25 jaar de gemeente als ouderling dient.

Op 2 april 2017 overleed Hendrik van Oost op de leeftijd van 87 jaar. Hij heeft de gemeente 21 jaar mogen dienen, eerst als diaken en daarna als ouderling.

Het moderamen wordt als volgt samengesteld:

Ds. W.J. Karels, preses; ds. M. Karens en ouderling T.G. Hobo, assessoren; ouderling A. van Hartingsveldt, quaestor en ouderling J.A. de Ron, scriba.

De predikanten G.J. van Aalst en C. van Ruitenburg, die als deputaten artikel 49 D.K.O. aanwezig zijn, worden in het bijzonder welkom geheten.

Ingekomen is een emeritaatsaanvraag van ds. M. Karens. Mede in verband met zijn leeftijd ervaart hij dat zijn spankracht voor het pastorale werk in de grote gemeente van Werkendam na 23 jaar minder wordt. Hij kan daardoor alle taken, naast de prediking, niet meer zo vervullen zoals hij graag zou willen. De deputaten art. 49 D.K.O. ds. Van Aalst en ds. Van Ruitenburg geven aan, dat het emeritaat met vrijmoedigheid kan worden verleend.

Deputaten art. 49 D.K.O. gehoord hebbende

stemt de classis unaniem in met het verzoek van de kerkenraad van Werkendam om ds. Karens per 10 januari 2018 op de meest eervolle wijze emeritaat te verlenen. Op verzoek van de preses wordt ds. Karens toegezongen Psalm 89:8, zoals gebruikelijk op onze classisvergadering, in de berijming van Datheen. De afscheidsdienst wordt gesteld op dinsdag 9 januari 2018.

De consulentenschappen worden als volgt ingevuld: ds. W.J. Karels zal Werkendam overdragen aan ds. E. Bakker. Ds. Bakker zal Gorinchem overdragen aan ds. M.T. Al-Chalabi. Ds. Karens zal Leerdam overdragen aan ds. Al-Chalabi en ds. Al-Chalabi zal Aalst overdragen aan ds. J. van Rijswijk. Voor Aalst, Gorinchem en Werkendam geldt als ingangsdatum 28 augustus 2017. De wijziging voor Leerdam zal per 1 januari 2018 ingaan. Diaken W. Bijl uit Werkendam wordt benoemd als lid van de Raad van Advies van Sirjon.

Eén van de classisgemeenten vraagt toestemming om in een weekdienst een predikant, die niet behoort tot de Gereformeerde Gemeenten, uit te mogen nodigen.

Het advies is om geen regeling van kerkdiensten met predikanten buiten ons kerkverband plaatselijk te organiseren, maar dit in het bredere kader, waarover nu overleg wordt gevoerd, te laten staan.

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente van Sliedrecht krijgt toestemming om aan gemeenten, zowel binnen als buiten de classis, een financiële bijdrage te vragen voor de verbouwing die moet plaatsvinden. Deze verbouwing geeft alleen een oplossing voor het zitplaatsentekort dat er nu is. Omdat een flinke toename van huizenbouw in de regio wordt verwacht, zou het ledenaantal nog fors kunnen stijgen. De kerkgebouwen van de omliggende gemeenten zijn in de regel ook maximaal bezet en hebben bovendien weinig mogelijkheden tot uitbreiding. Het advies van het Grootboek is om samen met de classis Ridderkerk te onderzoeken of er mogelijkheden zijn tot het stichten van een gemeente, in bv. Papendrecht, wordt overgenomen.

De classis besluit om de P.S. Zuid-West te vragen hier zo mogelijk onderzoek naar te laten doen.

Door de CEC-D is er een rapportage over de evangelisatiepost te Tilburg en een beleidsplan 2018 opgesteld. Evangelist H.J. van den Boogaart geeft enkele impressies weer m.b.t. de voortgang van het werk. Er zijn verblijdende ontwikkelingen te melden. Ook geeft het teleurstelling als activiteiten beëindigd moeten worden. Als nieuwe activiteit wordt er één keer per maand op zondagmorgen een thema-samenkomst gehouden. Ook is er op een doordeweekse middag een Bijbel-leesuurtje gestart. Naar aanleiding van de voortgangsrapportage en het financieel overzicht van de stichting Evangelisatie Breda, classis Dordrecht, geeft de voorzitter, ouderling A. van Hartingsveldt, een korte toelichting. Men is in Breda begonnen als "een wolkje als eens mans hand". De belangstelling wordt steeds groter. De hoop is dat de activiteiten voor de

wijkbewoners iets mogen betekenen en dat het werk daar uitgebouwd kan worden. In Dordrecht, Leerdam en Werkendam zijn de afgelopen tijd avonden rond de huwelijks-toerusting gehouden. Omdat de noodzaak hiervan gevoeld wordt zal deze lijn worden voortgezet. Er wordt verslag gedaan van het bezoek aan de aangepaste catechisatie. De catecheet, broeder Brijder mag in eenvoud, met ernst en bewogenheid wijzen op het enige nodige.

Als roepende kerk voor de volgende classis-vergadering op 17 januari 2018 te Werkendam wordt de gemeente van Dordrecht aangewez-zen. Ouderling T.G. Hobo van de roepende kerk van Brakel sluit de vergadering op de gebruikelijke wijze.
J.A. de Ron, scriba

MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2017

* Pag. 17, **gemeente DORDRECHT.**

Scriba is nu: K. Gertenbach,
Menno Ter Braakstraat 3, 3351 CV
Papendrecht, tel. (078) 6152338,
e-mail: karel.gertenbach@hetnet.nl

* Pag. 376, **gemeente STOLWIJK.**

Scriba is nu: J.H. Madern, Pleinstraat 41,
2861 XG Bergambacht,
tel. (0182) 352566,
e-mail: jhmadern@kliksafe.nl

* Pag. 380, **gemeente
TERWOLDE-DE VECHT.**

Koster is nu: W.J. Nijkamp, Gatherweg 28 A,
8171 LC Vaassen, tel. (0571) 292269,
e-mail: wjnikamp@kliksafe.nl

* Pag. 310, **gemeente OOSTERLAND.**

Toevoegen: Regeling preekbeurten:
L. de Bruine, Nieuwstraat 20, 4307 AC Oos-
terland, tel. (0111) 642449 / 0625584981,
e-mail: ldebruine@kliksafe.nl

Berichten

ONDERZOEK OUDERENZORG DMZ

Het deputaatschap Diaconale en Maatschappelijke Zorg (DMZ) doet in samenwerking met Sirjon en Cedrah onderzoek naar de behoefte aan (kleinschalig) wonen met zorg, waarbij de reformatorische identiteit geborgd is. Onderzocht wordt onder meer op welke plaatsen hiervoor geen of te weinig aanbod is, maar ook welke wensen ouderen uit onze gezindte op dit terrein hebben en welke keuzes ze hierbij maken. Om hierin voldoende inzicht te krijgen is een vragenlijst opgesteld die via onderstaande link anoniem ingevuld kan worden. Graag nodigen wij 65-jarigen en ouderen uit om deze mogelijkheid te benutten. Met de van u verkregen informatie kan – zo hopen wij – een betrouwbaar beeld gekregen worden van de wensen die op dit terrein leven onder onze ouderen. Dat geeft ons de gelegenheid initiatieven te bevorderen om in deze behoefte te voorzien. Uw deelname wordt door ons op hoge prijs gesteld en wij zeggen u daarvoor al bij voorbaat hartelijk dank. Door deze link aan te klikken of in te voeren kunt u deelnemen aan dit onderzoek. <http://www.usp-onderzoek.nl/Ouderenzorg2017.htm>

Namens het deputaatschap Diaconale en Maatschappelijke Zorg
ds. G. Heijkamp, voorzitter
J. Bonhof, secretaris

41 MILJOEN SLACHTOFFERS IN ZUID-AZIË

Honderden mannen, vrouwen en kinderen hebben hun leven verloren door overstromingen en aardverschuivingen in Zuid-Azië. "Om mij heen zie ik verdrinken mensen half onder de modder liggen. Ik zie een vader met een lege blik tussen zijn gestorven vrouw en kinderen zitten. Duizenden mensen zijn dakloos geworden en gewond geraakt. Het breekt mijn hart", schrijft de Nepalese dominee Rai. Bijzondere Noden steunt kerken in Azië, zodat zij een rots in de branding kunnen zijn voor hun omgeving. Deze kerken liggen nu vol pakketten met eerste levensbehoeften, die verspreid worden onder de slachtoffers. Vanwege de vele ziekten die zich verspreiden, worden er ook muskietennetten en waterfilters uitgedeeld. 'Ons gebed is dat dit werk uiteindelijk mag bijdragen tot de verheerlijking van God', zegt hulpverlener Raju. Staat u samen met ons naast de slachtoffers én christelijke hulpverleners? Maak uw gift over naar IBAN NL52 INGB 000 3074 47 o.v.v. overstromingen Azië.

Deputaatschap Bijzondere Noden

BIJEENKOMST OVER NARCISME TE VEENENDAAL

Op dinsdag 26 september wordt er door de verenigingen Helpende Handen en Een

Handreiking, in samenwerking met Praktijk den Uijl te Capelle a/d IJssel, een lezing gehouden waarin door mw. J. den Uijl-van Loon en M. van Dijk vanuit Praktijk den Uijl een lezing wordt gehouden over 'narcisme'. Na de pauze is er een forum waaraan ook ds. W. Silfhout deelneemt.

De bijeenkomst begint om 19.30 uur en is bedoeld voor familieleden en naasten van psychisch zieken. Locatie: kerk Gereformeerde Gemeente te Veenendaal. Aanmelding is noodzakelijk via de website van Helpende Handen. Meer informatie via tel. 030-6920612 of per e-mail via w.ebbers@hetnet.nl

VERKOPINGEN E.D.

Capelle a/d IJssel

Tweedehands kledingbeurs op vrijdag 22 september, van 19.00 tot 20.30 uur een tweedehands kledingbeurs in de Elimkerk van de Gereformeerde Gemeente te Capelle a/d IJssel. Kleding: maat 86 t/m XXL, en kinder- en dameskleding. 50% van de opbrengst is ten bate van het bouwfonds. Wilt u kleding inleveren? Graag een mail naar: kinderkledingbeurselim@outlook.com

Capelle a/d IJssel

Rommelmart op zaterdag 30 september, van 9.00-15.30 uur, op het stadsplein te

Capelle a/d IJssel. De opbrengst is t.b.v. het bouwfonds van de Elimkerk van de Gereformeerde Gemeente en de Voedselbank.

Leerdam

Verkoping van gebruikte kleding, die georganiseerd wordt door de Hoogeindse kledingzolder, op zaterdag 23 september, van 11.00-13.00 uur, op de locatie Hoogeind 30a, Leerdam. De opbrengst is voor (kerkelijke) goede doelen. Voor meer informatie: www.hoogeindsemarkt.nl

Rijssen

"Boerenerfmarkt", die georganiseerd wordt door o.a. de vrouwenvereniging Dorcas-West van de Gereformeerde Gemeente te Rijssen-West, op zaterdag 16 september, rondom de boerderij van de fam. Vosselbelt, Zwiweg 1. Opening om 10.30 uur door ds. J. van Laar. Aanvang resp. sluiting van de verkoping: 11.00 uur resp. 14.00 uur. De opbrengst is bestemd voor zending, evangelisatie, werk onder het joodse volk en voor de renovatie van het orgel in de kerk van genoemde gemeente.

Sliedrecht

Actiemarkt op zaterdag 23 september, van 9.30-14.00 uur, in de Boazkerk van de Gereformeerde Gemeente te Sliedrecht. De opbrengst is t.b.v. het bouwfonds.

Tricht

Verkoping door het dagactiviteitencentrum De Linge-Oever te Geldermalsen op zaterdag 30 september, van 10.00-14.30 uur, op de locatie Oude Hoeveneseweg 8 te Tricht (bij Natuurbeleving Leidsche Hoeven).

Veen

Tweedehands kledingbeurs op donderdag 28 september, van 10.00-16.30 uur en van 19.00-20.30 uur, bij Vermatrac, Veensesteeg 16a in

Veen. De opbrengst is t.b.v. de evangelisatiepost in Tilburg.

Zwijndrecht

Verkoping op zaterdag 23 september, van 10.00-14.00 uur, door woonzorgcentrum Nebo te Zwijndrecht, Hoofdland 1. De opbrengst komt ten goede aan voorzieningen voor de bewoners. Ook is er een informatie-stand, waar u inlichtingen kunt krijgen over het wonen in ons woonzorgcentrum. Laat u informeren wat in uw situatie tot de mogelijkheden behoort; wellicht meer dan u denkt.

ZANGAVONDEN

Berkenwoude

Psalmzangavond met bovenstem op zaterdag 23 september, aanvang 19.30 uur, in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Berkenwoude. Opening en inleiding op de te zingen psalmen door ds. W.A. Zondag. M.m.v. vereniging bovenstem uit Ouderkerk a/d IJssel. Orgel: Arie van der Vlist. Collecte t.b.v. de kerkbouw.

Dordrecht

Zangavond op zaterdag 23 september, aanvang: 19.30 uur, in de Grote Kerk te Dordrecht, m.m.v. het gemengd koor Asaf, het mannenkoor D.E.V. uit Werkendam en Jacco Goud en Jaap Boer, orgel.

Dordrecht

Samenzangavond met bovenstem op zaterdag 30 september, aanvang: 19.30 uur, in de Grote kerk van Dordrecht, m.m.v. de Betuwse bovenstemgroep, organist Peter Wildeman, Dirkslands mannenkoor en organist Jan Hoek. Spreker: ds. A.T. Huijser. Collecte voor stichting Help het Doel en voor de onkosten.

Middelburg

Zangavond t.g.v. het 40-jarig bestaan van

het Walchers mannenkoor op zaterdag 30 september, aanvang: 19.30 uur, in de Nieuwe Kerk te Middelburg. Opening en sluiting door ds. J.M.D. de Heer.

Sliedrecht

Zangavond op zaterdag 23 september, aanvang: 19.00 uur, in de Grote Kerk te Sliedrecht, m.m.v. jeugdkoor Asaf te Werkendam, mannenkoor Salomo uit Goes en jongerenkoren Matthanja uit Goes, Deo Juvante uit Kesteren en Loïs te Oud-Beijerland. Leiding: J.W. van Toor, voorlichter ZGG, die e.e.a. zal vertellen over ZGG. Reservering zitplaatsen via www.peterwildeman.nl

KONINKLIJKE ONDERSCHIEDING

A. Geuze, directeur van de ds. Joh. Groenewegenschool in Werkendam, werd op vrijdag 1 september, bij de herdenking van zijn 40-jarig onderwijsjubileum, koninklijk onderscheiden. Hij is benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. Hij ontving deze onderscheiding uit handen van wethouder M. de Gelder.

Geuze is sinds 1994 directeur van de ds. Joh. Groenewegenschool, een basisschool op reformatorische grondslag voor onder meer schipperskinderen. Bovendien heeft hij nog verschillende andere bestuurlijke functies bekleed, ook buiten het onderwijs. Wij willen de gedecoreerde hartelijk feliciteren met deze koninklijke onderscheiding. De Koning der koningen mocht een ootmoedig dankoffer ontsteken in zijn hart, met de bede: 'Niet ons, o Heere! Niet ons, maar Uw Naam geef eer, om Uwer goedertierenheid, om Uwer waarheid wil' (Ps.115:1). Wij wensen dhr. Geuze, samen met zijn vrouw, voor de toekomst een rijke genadeonderscheiding toe, die nooit hoeft te worden ingeleverd.

Kerkenraad Gereformeerde Gemeente Werkendam

Kerkdiensten

ZONDAG 17 SEPTEMBER 2017

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Aalst 14.30 uur ds. J. van Rijswijk; Alblasserdam 9.30 uur ds. B. van der Heiden en 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Amsterdam

19.00 uur ds. G.J.N. Moens; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 15.30 uur ds. A. Schreuder; Barendrecht 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. J.W. Verweij; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; Barneveld-Zuid 9.30 (H.A.) en 19.00 uur ds. G. Beens; Beekbergen 10.00

en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Berkenwoude 15.00 uur ds. W.J. Karels; Bodegraven 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 16.30 uur ds. W.A. Zondag; Borssele 9.30 en 18.00 uur ds. D. de Wit; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering

10.00 uur ds. B. Labee en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken en 19.00 uur ds. G. Clements; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 15.00 uur ds. H. van der Heiden; Dordrecht 10.00 uur ds. J.S. van der Net; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. G. Pater; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuizen 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. S.W. Janse; Enter 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur (H.D.) ds. C. Hogchem; Goes 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; 's-Gravenhage 18.30 uur ds. B. Labee; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur stud. H.J. Agteresch; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 15.30 uur ds. A.P. Baaijens; Hardinxveld-Giessendam 9.30 uur ds. H. Brons en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur (H.D.) ds. M.H. Schot; Hilversum 10.00 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Hoedekenskerke 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Hoofddorp 9.30 uur ds. W. Silfhout; Houten 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 18.30 uur stud. H.E.P. Fortuyn; Kamperland 14.30 uur ds. C.J. Meeuse; Kapelle-Biezelinge 14.30 uur ds. C. Sonneveld; Katwijk aan Zee 16.00 uur ds. B. Labee; Klaaswaal 9.30 uur ds. G.J. van Aalst; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. C. Sonneveld; Leerdam 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Leiderdorp 10.00 uur ds. H. Paul en 16.30 uur ds. W. Silfhout; Lelystad 9.30 en 15.30 uur stud. H.E.P. Fortuyn; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Marknesse 19.30 uur ds. J.B. Zippro; Meeuwen 15.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 en 16.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Middelharnis 14.30 uur ds. K. Boeder; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 9.30 uur ds. J. Driessen; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 19.00 uur ds. A.J. Gunst; Nieuwerkerk 15.00 uur stud. H.J. Agteresch; Nijkerk 14.30 uur ds. G. van Manen; Nisse 14.30 uur ds. A.J. de Waard; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Oostkapelle 18.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Opheusden 10.00 en 17.30 uur ds. W. Mouw; Opperdoes 10.00 en 16.00 uur ds. A. Vermeij; Oud-Beijerland 9.30 uur ds. J. Mijnders; Poederloijen 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Poortugaal 17.00 uur stud. M. Blok; Poortvliet 10.00 en 14.30 uur stud. M. Blok; Puttershoek 15.00 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 15.00 uur kand. J. de Kok; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur ds. C. Harinck en 19.00 uur ds. H. Brons; Rijssen-

Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. S.W. Janse; Rilland-Bath 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Rotterdam-Alexanderpolder 16.00 uur ds. J.S. van der Net; Rotterdam-Centrum 16.30 uur ds. J. Driessen; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. S. Maljaars; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen 18.30 uur (zie 's-Gravenhage); Sint Annaland 14.00 uur ds. S. Maljaars; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 9.30 uur ds. A.J. Gunst en 15.30 uur ds. H.A. van Zetten; Sprang-Capelle 15.00 uur ds. P. Mulder; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terneuzen 16.00 uur ds. C. Harinck; Terwolde - De Vecht 9.30 uur ds. G. Mouw en 14.30 uur ds. A. Verschuure; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. E. Bakker; Vlaardingen 10.00 uur ds. W.J. Karels en 16.30 uur ds. H. Brons; Waarde 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. D.W. Tuinier; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Westzaan 10.00 uur ds. G. Heijkamp; Wierden 15.00 uur ds. J. van Laar; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W.A. Zondag; Wolphaartsdijk 14.30 uur ds. D. de Wit; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zwijndrecht 19.00 uur ds. L. Blok; Zwolle 19.00 uur ds. A. Schot.

DINSDAG 19 SEPTEMBER 2017

Barneveld-Centrum 19.30 uur (H.D.) ds. H.A. van Zetten; Hardinxveld-Giessendam 19.30 uur (tijdrede) ds. G. Beens; Herkingen 19.30 uur ds. C. van Krimpen; Mijdrecht 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Nisse 19.30 uur ds. K. Boeder; Poederloijen 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rhenen 19.30 uur ds. F. Mulder; Scherpenisse 19.30 uur ds. E. Bakker; Soest 19.30 uur ds. J.J. Tanis.

WOENSDAG 20 SEPTEMBER 2017

Barendrecht 19.30 uur ds. A. Schot; De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Den Helder 19.30 uur ds. W. Harinck; Dirksland 14.30 uur (huw.bev.) ds. K. Boeder; Eindhoven 19.30 uur ds. J.S. van der Net; Elspeet 19.30 uur ds. G. van Manen; Nieuw-Beijerland 19.30 uur ds. E. Bakker; Rijssen-West 19.30 uur ds. J. van Laar; Veenendaal 19.30 uur ds. B. Labee; Westkapelle 14.30 uur (bevestigingsdienst) ds. G.J. van Aalst en 19.00 uur (intrededienst) kand. J. de Kok.

DONDERDAG 21 SEPTEMBER 2017

Alblasserdam 19.30 uur ds. W. Visscher; Alphen a/d Rijn 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. F. Mulder; Meeuwen 19.30 uur ds. A. Verschuure; Naaldwijk 19.45 uur ds. M. Karens; Nieuwerkerk 19.30 uur ds. E. Bakker; Oostvoorne 19.30 uur ds. L. Blok; Ouddorp 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Poortugaal

**IEDER DIE BEREID IS OM
TE BREKEN MET ZIJN
OUDE MEESTER, DE
DUIVEL, IS WELKOM BIJ
JESUS. DAARVAN ZAL DE
SATAN U NIET KUNNEN
TEGENHOUDEN. CHRISTUS IS
OVERWINNAAR.**

THOMAS BOSTON

19.30 uur ds. J. Schipper; Ridderkerk 19.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Ridderkerk-Slikkerveer 19.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Sint Annaland 19.30 uur ds. G. Pater; Sliedrecht 14.30 (huw.bev.) en 19.45 uur ds. A.T. Huijser; Wolphaartsdijk 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Zwijndrecht 19.45 uur ds. C. Sonneveld; Zwolle 19.30 uur ds. G. Beens.

VRIJDAG 22 SEPTEMBER 2017

Benthuizen 14.30 uur (huw.bev.) ds. H.A. van Zetten; Kampen 14.30 uur (huw.bev.) ds. A. Schot; Nieuw-Beijerland 13.30 uur (huw.bev.) ds. M.H. Schot; Scherpenzeel 13.30 uur (huw.bev.) ds. A. Verschuure; Yerseke 14.30 uur (huw.bev.) ds. C. van Krimpen.

ZATERDAG 23 SEPTEMBER 2017

Rijssen-West 14.00 uur (aangepaste dienst) ds. J. van Laar.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 17 SEPTEMBER 2017

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 en 16.30 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 (Bijbeluur) en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde
toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

In plaats van kaartjes

Wij willen een ieder hartelijk bedanken voor het medeleven tijdens het ziek zijn, het verblijf in het ziekenhuis, zorgcentrum Rehoboth te Goes, zorgcentrum Ten Anker te Tholen en uw aanwezigheid bij de rouwdienst en de begrafenis van onze lieve zorgzame moeder en oma

Lena Heijboer - den Boer

Kinderen,
klein- en achterkleinkinderen

Poortvliet, september 2017

Op D.V. 14 september 2017
is het 50 jaar geleden dat onze geliefde
ouders, groot- en overgrootouders

C.M. Kleppe en
M.J. Kleppe - Eerland

in het huwelijk zijn getreden.
Dat ze nog voor ons en elkaar gespaard
mogen blijven is de wens van hun
kinderen, klein- en achterkleinkinderen.

Hoge Markt 5, 4694 CE Scherpenisse

**SALMZANGAVOND IN
GROTE KERK VAN DORDRECHT
D.V. 30 september met de
Betuwse Bovenstemgroep en het
Dirkslands Mannenkoor
Orgel: Peter Wildeman
Leiding: Ds. A.T. Huijser
Aanvang: 19.30 uur
Entree: vrij, allen hartelijk welkom!
Collecte: Help het Doel**

T.h. WOONHUIS in GELDERMALSEN,
m.i.v. nov., 4slk., 112m2. T:0654252205

OP HERFSTVAKANTIE? Voor weinig?
Reeds v.a. € 140 p.w. **Hardenberg
- Diffelen - Ommen - Bakkeveen -
Terschelling.** Profiteer! Meer info op
www.vdsluisvakanties.nl / 0512-516096
P.S. U kunt weer reserveren voor 2018

Even lekker weg naar Lunteren op
de **Veluwe**. O.a. voorzien van **CV** en
wasmachine. Ook heerlijk in het
naseizoen. Bel 06-47584570 of zie
www.vakantiedehoutduif.nl

 Janssen
begrafenisverzorging

**Waardig
afscheid nemen.**

Dienstverlening in heel Zeeland sinds 1959.

☎ 0113 - 330 936
(Dag en nacht bereikbaar)

begrafenisverzorging-janssen.nl

Waardig. Persoonlijk. Vertrouwd.

✓ **Ambtskleding**
✓ **HERENKLEDING**
✓ **Trouwkostuums**

Geerts
herenkleding
Dorpsstraat 229
3925 KC Scherpenzeel
033 277 88 99
www.geertsherenkleding.nl

www.hoeksteenboekhandel.nl
Woerden T: 0348-421933

Rouw - gelegenheid - koorjurkjes
www.kindergelegenhedskleding.nl
06-36392103

Te huur: woonruimte in buitengebied
van **Lunteren**. Info: 06-17017307

Praktijk den Uijl

**biedt hulp vanuit een Bijbelse visie
aan kinderen, jongeren
en volwassenen bij o.a:**

- Verlies- en rouwverwerking
- Seksueel misbruik en seksverslaving
- Opvoedingsvragen en opvoedings-ondersteuning
- Laag zelfbeeld en faalangst
- Problemen binnen huwelijk, gezin en/of relatie
- Weinig zelfvertrouwen
- Arbeidsproblemen en burn-out
- Vragen rondom persoonlijkheid en gedrag
- Talent en hoogbegaafd
- Andere problemen waar u mee 'zit' en over wilt spreken

**Veelal worden de gesprekken (gedeeltelijk)
vergoed vanuit de aanvullende verzekering.
Informeert hiervoor bij uw zorgverzekeraar.**

 **Praktijk
den Uijl**
psychosociale hulpverlening
& contextuele therapie

Wormerhoek 14M
2905 TX Capelle a/d IJssel
010 - 7 411 411
06 43 85 85 08
info@praktijkdenuijl.nl

Gesprekslocaties in Capelle a/d IJssel, Barneveld en Yerseke
www.praktijkdenuijl.nl

Kamer vrij!

Welkom thuis in Huize Spoorzicht

U zoekt een nieuw thuis met 24-uurs verzorging? In het buitengebied van Rhenen vindt u Huize Spoorzicht, een reformatorisch woonzorgcentrum met een huiselijke sfeer.

Ons eigen team verzorgenden verleent verzorging op een zeer persoonlijke wijze. De dagbesteding is afwisselend en sluit aan op uw wensen. Kennismaken? Bel 0317 683 499. Welkom!

Cuneraweg 170 - 172 • Rhenen - 0317 683 499 • www.huizespoorzicht.nl

Fides

praktijk voor hulpverlening en diagnostiek

Een vertrouwd adres voor hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen vanuit een Bijbelse visie.

Wij bieden o.a. hulp bij:

- Opvoedingsvragen
- Relatie- of werkproblemen
- Sombereheid, angst, piekeren
- Psychische klachten
- Gezinsproblemen
- Identiteits- en andere vragen

U kunt bij ons ook terecht voor psychologisch onderzoek, indicatieaanvragen en onderzoek, begeleiding en training van mensen met een verstandelijke beperking.

Bel voor informatie of aanmelding

Tel. 0342 - 41 99 77

Van Breugelpantsoen 1

3771 VM Barneveld

www.fideshulpverlening.nl

PSALMZANGAVOND
DORDRECHT - GROTE KERK
D.V. Za 16 sept./19.30/gratis
Mannenkoor Ethan Yerseke
zingt mee in de samenhang!
Organist: Pieter Heykoop
Meditatie: Ds. C. van Krimpen
tbv Theologische School

Attend
BELASTINGADVISEURS

fiscaal aantrekkelijk

Wilt u óók met ons kennismaken?

Steeds meer mensen kiezen voor Attend. Wij zijn er voor aangifte, ANBI, erfbelasting, fiscaal advies, jaarrekening, zzp'ers, ondernemers, predikanten, schenkbelasting, stichting, vereniging, en al uw andere financiële en fiscale vragen en behoeften.

Bel ons of kom langs!
Henk Bettink en Koos Zoetewij

adres Pascalstraat 18
3771 RT Barneveld
telefoon 085-0445440
e-mail info@attendbelastingadviseurs.nl
attendbelastingadviseurs.nl

begravenisverzorging
Den Hollander

- Alleen begravenissen
- Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
- Dag en nacht bereikbaar

🏠 Mozartlaan 13
3131ES Vlaardingen

☎ 010 - 460 05 09

✉ info@tdenh.nl

🌐 www.begravenisverzorgingdenhollander.nl

Heeft u een kind met autisme voor wie het niet mogelijk is om de hele week in het gezin te zijn?

Dan is een woonplek tijdens schoolweken van ma t/m vr op de kleinschalige woonvorm van De Welkamp in Elspeet mogelijk iets. Uw kind krijgt hier professionele begeleiding. Kijk voor meer informatie op www.welkamp.nl
Heeft u interesse? Neem dan contact op met Margriet Dekkers op 0623084663

Op vakantie naar Canada? Kijk op www.CanadianHolidayRentals.ca voor accommodaties en autoverhuur.

De Verrassing
Bungalowpark

Welkom terug op ons park!

Al 60 jaar verrassend op Texel!

www.deverrassing.nl | 0222 31 89 06

Ambtskleding

den Engelsman & van Driel heeft een ruime keus in *stijlvolle kleding*

den Engelsman & van Driel

Voorstraat 15 - Sint-Annaland

Tel. (0166) 65 24 90

maandag gesloten, vrijdagavond koopavond

www.denengelsmanenvandriel.nl

Goedeboeken
nieuw en tweedehands
Kerkbuurt 30, Sliedrecht
0184-769003
www.goedeboeken.nl

VERSCHEENEN VAN DS. J. DE GROOT (1916-2004)

In leven predikant van de Ger. Gem. in Ned. te Rijssen

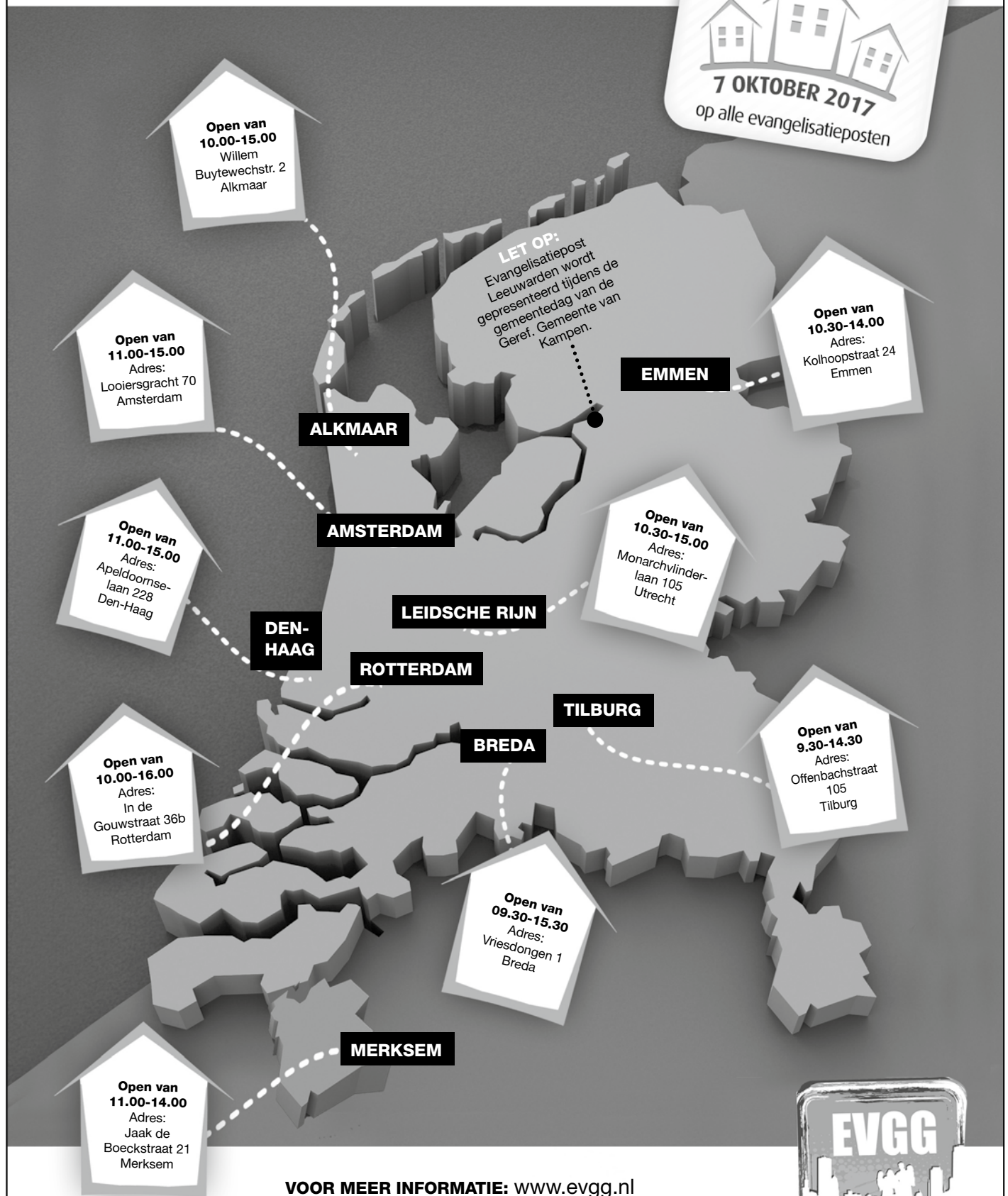

€ 15,95
per deel

Deel 1: 8 predicaties over vrije stoffen en Zondag 52

Deel 2: 8 predicaties voor gedenkdagen (o.a. oudjaars, wezenzondag)

Te bestellen bij diverse boekhandels, via www.prekenboeken.nl of (na 18:30 uur) telefonisch (0548 - 745 308)

VOOR MEER INFORMATIE: www.evgg.nl

EVANGELISATIE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Voor een zorgzame begeleiding

KOSTER
Begrafenisonderneming

Barneveld,
Scherpenzeel e.o.
A. Koster
Telefoon: 033 277 0555

Kantoor: Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel

Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

KLASSIEKE ORGELS...

Johannus
Eminent
Domus
Monarke
Cantilena
enz.

Ruime ervaring
in zaal- en
kerkorgels

**Stolk
Orgels**

NIEUWERKERK A/D IJSEL
Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 31 56 52

Krabbenrijke
Nederhemert Nrd.
Papendrecht

www.stolkorgels.nl

*Begrafenisonderneming
de Jongh*

*Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begrafenissen*

Hardinxveld-Giessendam
0184 - 61 11 54

Waardenburg
0418 - 65 20 39

Werkendam
0183 - 70 10 17

Dordrecht e.o.
078 - 641 27 40

Nieuw-Lekkerland
0184 - 68 38 38

Dag en nacht
persoonlijk
bereikbaar.

H. de Jongh
D.D.E. Meliëse
M.K. Ligthart
A.J. van Lieburg

www.begrafenisondernemingdejongh.nl

E. Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zeist
Telefoon 030 - 6924258
Mobiel: 06 - 57315689
www.begrafenisondernemingtreur.nl
info@begrafenisondernemingtreur.nl

Begrafenisonderneming Treur

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatorisch Psycholoog

PH

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl

Psychologische Hulpverlening

**Boekhandel
De ZONNEBLOEM**

Dorpsstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355
www.boekhandeldezonnebloem.nl

**Psychologenpraktijk
Brouwer**

- Onderzoek
- Advies
- Begeleiding
- Behandeling

**Hulpverlening aan kinderen,
jongeren en volwassenen**

Bij o.a.: ADHD • angst • burn-out •
depressie • faalangst • fobie •
gedragsproblemen • identiteitspro-
blemen • lichamelijke spannings-
klachten • negatief zelfbeeld •
onzekerheid • opvoedingsproble-
men • paniek • piekeren • PDD-
NOS • relatieproblemen • slaap-
problemen • somberheid • span-
ning • stress • syndroom van
Asperger.

Voor verdere informatie en aanmelding:

T 0180 - 42 69 55
E info@psychbrouwer.nl
I www.psychbrouwer.nl

Vestigingen in Ridderkerk, Barneveld en Meteren

**De VGS
brengt
scholen
tot bloei**

Financieel management,
personeelsmanagement en
belangenbehartiging.
Als kenniscentrum wil de
VGS scholen van dienst zijn.

Kijk op www.vgs.nl hoe
wij dit vormgeven.

VGS vereniging voor
gereformeerd
schoolonderwijs

Colofon

de Saambinder *Bewuste keuze*

De Saambinder
Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redactoren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J.J. Verhage

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E givanaalst@kliksafe.nl

**Boeken ter recensie en vragen voor
rubriek "Vraag en antwoord"**

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@kliksafe.nl

Meditaties

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 06-57773987
E jvthul@kliksafe.nl

**Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk)
en berichten**

J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk
T 0180-420865, F 0180-423583
E jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten:
uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum
van verschijning van De Saambinder in de
daarop volgende week.

**Opgaven kerkdiensten
en beroepingswerk**

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag
vóór de week van verschijning aangele-
verd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,30 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De
Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen

(bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 14,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober)
voor het buitenland: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor:
Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
T 1 905 651 2320
E amberman47@gmail.com

De redactie behoudt zich het recht voor
ingezonden bijdragen, kerknieuws, berich-
ten en advertenties zonder overleg aan te
passen, in te korten of zonder opgave van
reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aan-
sprakelijkheid betreffende de inhoud van
de advertenties en de (recensies van de)
aangekondigde boeken.

Ds. Labee over:

Catechisatie volgen in een andere gemeente

Is het goed als ik in een andere gemeente van ons kerkverband naar de catechisatie ga? Door mijn studie is het namelijk niet mogelijk om 'thuis' de lessen te volgen.

Op afstand

In ons weekblad staan regelmatig oproepen van diverse gemeenten die ruimte bieden voor catechese aan studerenden. Met name in de 'studentensteden' waar scholen voor Wetenschappelijk Onderwijs of Hoger Beroepsonderwijs te vinden zijn, wordt er gelegenheid gegeven aan te sluiten bij een bestaande leeftijdsgroep of zelfs bij een aparte 'studentengroep'. Maar in de bovenstaande vraag klinkt enige aarzeling door: is dat eigenlijk wel goed?

Laten we voorop stellen dat we van harte verblijd zijn dat het overgrote deel van onze jongeren trouw de catechisatielessen bezoekt. Daarbij is het wel duidelijk dat we het liefst zien dat iedere catechisant - als het maar enigszins mogelijk is - de lessen in de *thuisgemeente* bezoekt. Op die plaats waar de eigen kerkenraad van Godswege de taak heeft voor heel de kudde zorg te dragen! Onze Generale Synode heeft deze hoofdregel daarom ook nadrukkelijk aanbevolen.

Als het echt onmogelijk is vanwege het wonen op kamers, het volgen van (verplichte) avondcolleges, het draaien van avonddiensten vanwege werk etc. is een uitzondering op deze hoofdregel mogelijk. Het is goed als (een) ouder(s) probeert/proberen hierop toe te zien. En onze jongeren kunnen alleen zegen verwachten van de Heere als ze op een eerlijke wijze hiermee omgaan. Het is in die uitzonderingsgevallen goed, dat de betreffende catechisant het volgen van catechisatie in een andere gemeente bespreekt met de catecheet in de thuisgemeente. Omgekeerd is het nuttig om

als catecheet in de 'gastgemeente' tenminste één keer in het seizoen contact te leggen met de thuisgemeente. Bij absentie of andere zorgen mag er méér overleg worden verwacht...

Iedereen zal aanvoelen dat er bij het volgen van belijdeniscatechisatie in een andere gemeente nog iets méér gezegd moet worden. Als die echt niet gevolgd kan worden in de thuisgemeente is het de afspraak dat er toestemming gevraagd wordt aan de kerkenraad van de thuisgemeente om elders de belijdeniscatechese te volgen. De gastgemeente neemt contact op met de thuisgemeente om de kerkenraad ervan te verwittigen dat een dooplid de belijdeniscatechisatie volgt en het voornemen heeft om belijdenis des geloofs af te leggen. Vanzelfsprekend worden er duidelijke afspraken gemaakt rond de eigenlijke toelating tot het doen van openbare belijdenis, de approbatie en het inschrijven als belijdend lid (GS 1977, Voornaamste Besluiten, pagina 19 en 20).

Op niveau

Soms ligt er achter de vraag om elders catechisatie te volgen, nog iets anders. Graag kruipen studerenden wat bij elkaar om op gelijk 'niveau' met elkaar te kunnen spreken. Het lijkt ook heel aantrekkelijk om als groep(je) studerenden samen catechisatie te volgen. Hoewel daar best iets voor te zeggen valt, willen we graag onze catechisanten oproepen om de hierboven aangegeven hoofdlijn te volgen. In de gemeente, die meerdere malen in de Bijbel als 'kudde' wordt omschreven, is veel verschil. Schapen die vooroplopen en schapen die achteraan komen, volgzaam dieren en dwarse exemplaren, schrandere schapen en dwaze... Toch heeft het de Heere behaagd om ze bij elkaar te laten zijn! Soms wordt het even duidelijk waarom. In één van de belijdenisgroepen die ondergetekende eens les mocht geven, ontspon zich een discussie over de schepping in zes dagen van vier-en-twintig uur. Een 'geletterde' studerende gaf zich niet zomaar gewonnen. Totdat een 'eenvoudige' catechisant de vin-ger opstak. 'Dominee, waarom praten we daar zolang over? Het staat toch gewoon in de Bijbel?!' Alle catechisanten willen we opwekken om weer trouw, allermee biddend om Gods zegen, te komen. En liefst zien we ze in de kudde waar ze eigenlijk horen: de thuisgemeente!

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt - zo mogelijk - altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.